

BOGSTART

BOGSTART – børn elsker bøger!

Indhold:

Bogstart godt i gang	2
Startvanskeligheder	3
Netværksmøder	3
Bogstart på vej i fængsel	3
Nyt fra forskning	4
Nyt fra Medborgercentre	4
Børnehavebiblioteker	5

Bogstart godt i gang

(Denne artikel har været bragt i Bibliotek og Medier nr. 2, juni 2009).

De biblioteksansatte i de 15 bogstartkommuner gør et stort stykke arbejde for at få bogstartprogrammet forankret i de lokale boligområder. Formålet med Bogstart er at bakke op om indsatsen 'tidlig læring' og bidrage til, at børnene har et godt udgangspunkt for at lære at læse ved skolestart. En del af dette forarbejde er at give børnene lysten til at lære at læse ved at skabe muligheden for, at familien kan dele gode læseoplevelser, at invitere børnene ind i det børnelitterære univers og ind i en fælles begrebsverden gennem legen med sproget. De primære mål med besøgene er derfor at få en dialog med familien om hvordan børgerne kan danne rammen for samvær og samtale.

Op de biblioteksansatte går netop ud til familierne med lysten til at gå i dialog. Bibliotekernes tilbagemeldinger på hjemmebesøgene er positive. Boligområderne er ofte multietniske miljøer, og de biblioteksansatte når det halve af verden rundt på deres besøg, møder forskellige kulturer og forskellige traditioner med børnelitteratur. Nogle får endda muligheden for at introducere familien til børnelitteraturen for første gang ved at forære bogpakken til barnet. Der er stor forskel på besøgene, og de biblioteksansatte skal altid lige fornemme familien og skabe sig en idé om, hvor samtalen skal starte; er det nyt overhovedet at have en børnebog mellem hænderne eller er der brug for inspiration til hvordan man videre stimulerer barnets sprog?

En force ved Bogstart og bibliotekernes formidling er at det er en mulighed som familierne kan vælge at tage imod, eller vælge at sige nej tak til. Det er ikke et program der skal måle, veje eller kontrollere familierne, men et kulturelt tilbud. Langt de fleste siger dog lykkeligvis ja tak til både bogpakke og en snak med den biblioteksansatte.

I mødet, hvor familien siger nej tak til bogpakken, åbnes imidlertid muligheden for at få nogle interessante dialoger med, hvad vi kan kalde 'ikke-brugerne' af Bogstart, hvilket giver perspektiver på programmet, der kan bruges til at arbejde videre ud fra, når det løbende forbedres og evalueres.

Det er ikke kun hos familierne, de biblioteksansatte banker på, det er også hos de lokale foreninger, institutioner og andre relevante parter. Bibliotekerne har udbygget de gode samarbejdsrelationer i lokalområderne og skabt kendskab og opbakning til Bogstart. Relationerne fungerer også som sparringspartnere for bibliotekerne, der bl.a. har organiseret sig med følgegrupper med tværfaglig repræsentation.

Den første pakke. Foto: Bjarke Ørsted

Bibliotekerne følger op på formidlingen af bogpakkerne med yderligere aktiviteter målrettet de helt små børn. Bibliotekspersonalet sprudler af idéer og afholder løbende sessioner med børnesange og sanglege, rimetimer, fortæller- og dukketeater, og sågar yoga for de voksne med historiefortælling for børnene er på programmet. Det er en blanding af professionelle og bibliotekernes eget personale, der afholder arrangementerne med inddragelsen af børnene i centrum. Aktiviteterne foregår både på bibliotekerne og i lokalområderne i samarbejde med de lokale klubber, aktivitetshuse og foreninger.

Startvanskeligheder

Kendskabet til Bogstart er ved at blive opbygget i boligområderne, men ikke alle har hørt om programmet endnu. I løbet af de første tre måneder har det været svært at komme i dialog med 18 måneders børnene og deres forældre, da den tilsendte invitation til at hente en bogpakke på biblioteket ofte ender i skraldespanden sammen med reklamerne. Dette vil givetvis ændre sig i takt med, at kendskabet til Bogstart udvides, og familierne har lært programmet at kende fra tidligere besøg.

Der er biblioteker, der imødegår dette ved i programmets første halve år også at tage på besøg hos de 18 måneder og deres familier.

Ovennævnte startvanskelighed understreger værdien af at tage på besøg i de enkelte hjem på de tidligere alderstrin. At biblioteket indtager den opsøgende rolle muliggør en interaktion med forældre, som biblioteket ellers sjældent ville komme i kontakt med på anden vis.

Netværksmøder

Bogstartprogrammet har været i gang et halvt års tid når der i efteråret inviteres til netværksmøder for de biblioteksansatte. Gennem det første halve år er der som beskrevet ovenfor gjort nogle uvurderlige erfaringer med den opsøgende og direkte formidling, med sprogstimulering samt med samarbejdet med relevante parter i lokalområderne. Det er disse erfaringer der deles og bygges ovenpå både med faglige oplæg og drøftelser i netværk de biblioteksansatte imellem, så programmet løftes og videreføres ind i den mere driftslignende fase.

Netværksmøderne finder sted hhv. den 23. oktober på Slagelse Bibliotek fra 9.30 – 15.00 og i samme tidsrum den 27. oktober på Randers Bibliotek.

Bogstart på vej i fængsel

Bogstart har nu indgået en aftale med Kriminalforsorgen om at få bogpakker ud i landets fængsler, familiehusene samt de arresthuse, hvor der er mulighed for besøg. I en situation, hvor forældre ser deres 1-4 årige barn en gang hver 14. dag, kan bogen være en naturlig måde at opnå samvær, nærvær og samtale – noget som ellers kan være vanskeligt inden for de givne rammer. Hannah Hagerup der er socialfaglig konsulent i Direktoratet for kriminalforsorgen siger:

”Kriminalforsorgen arbejder løbende på at skabe de bedst mulige rammer for kontakten mellem de indsatte i kriminalforsorgens institutioner og deres børn. Et af de områder der er særligt fokus på er besøgsområdet – både på de fysiske rammer og på hvordan selve afviklingen af besøget foregår. Udover projektets primære formål giver Projekt Bogstart de indsatte et godt redskab til at skabe meningsfuldt samvær med deres børn under uvante rammer.”

Initiativet bliver fulgt op af informationsmateriale til relevante socialrådgivere og til tilknyttede bibliotekarer. Personalet kan så viderefremde materialerne til de indsatte. Der ud over sendes plakater og 'læsemestre' til ophængning, så de indsatte også den vej rundt kan blive opmærksomme på muligheden når deres familier kommer på besøg.

Styrelsen for Bibliotek og Medier sender i alt 400 bogpakker af sted i slutningen af september måned og de vil være tilgængelige i besøgslokalerne fra ultimo oktober.

Nyt fra forskning

Ligesom Bogstartsformidlingen på biblioteker landet over er godt i vej, forløber forskningsprojektet på DPU, som skal følge Bogstart, også som planlagt. I juni gennemførtes en række indledende, uformelle telefonsamtaler med repræsentanter for hver af de 17 Bogstartsbiblioteker vedrørende opstart og praktiske forhold, og til efteråret udsendes en spørgeskemaundersøgelse til samtlige formidlere vedrørende praksis, aktiviteter og erfaringer i forbindelse med hjemmebesøgene.

Allerede de indledende samtaler har vist, at der er mange måder at tænke og 'gøre' Bogstart på, alt efter hvor i landet, man er, hvem man besøger, og hvad der lægges særlig vægt på under besøget.

En af målsætningerne med forskningsarbejdet er at indsamle de mange nye og forskelligartede erfaringer, Bogstartsformidlingen vil eller kan medføre i det bibliotekariske arbejde, samt at undersøge, hvorfor man gør, som man gør, og hvilken form for respons, Bogstart udløser blandt modtagerfamilierne. Forskningsprojektets undersøgelsesperiode løber frem til starten af 2011 og afhandlingen forventes at ligge færdig med udgangen af samme år.

Spørgsmål eller andet vedrørende forskningsprojektet kan rettes til:

ph.d.-stipendiat Frederikke Winther / 88 88 93 79 / fw@dpu.dk

Nyt fra Medborgercentre

6 biblioteker er nu i gang med at etablere medborgercentre i udsatte boligområder. Det er Nørrebro Bibliotek, Fredericia Bibliotek, Ålborg Bibliotekerne, Helsingør Kommunes Biblioteker, Albertslund Bibliotek og Solvang Bibliotek. Endnu en ansøgning er under behandling. De mange og forskelligartede erfaringer, som bibliotekerne allerede har gjort sig, er blevet formidlet på årets temadag om medborgercentre den 9. september 2009 i Kulturhus Herredsvang.

Der er blevet uddelt godt 8 mio. kr. af de 18 mio. kr., der er i puljen, som stammer fra satspuljemidlernes program for "Lige muligheder". Pengene gives til etablering eller videreudvikling af et medborgercenter i et udsat boligområde forstået i bred forstand.

På Styrelsen for Bibliotek og Mediers hjemmeside kan man se en liste over de konkrete boligområder i de 32 kommuner, hvor tilskud til et medborgercenter kan søges. Vi opfordrer til at gå sammen i nye partnerskaber, for at lave et medborgercenter.

Læs mere på www.bibliotekogmedier.dk

Kontakt:

Ann. K. Poulsen / 33 73 33 53 / apo@bibliotekogmedier.dk

Inger Frydendal / 33 73 33 26 / ifr@bibliotekogmedier.dk

Børnehavebibliotek. Foto: Bjarke Ørsted

Børnehavebiblioteker

Børnehavebiblioteker fungerer som satellitter af det lokale bibliotek og etableres i et samarbejde mellem ansatte på biblioteket og i daginstitutionen. Flere gange om året udskifter bibliotekaren de materialer, som forældre og børn kan låne. Der er løbende ansøgningsfrist til Børnehavebibliotekspuljen, og i løbet af 2008 og 2009 er der ydet tilskud til at etablere i alt 74 børnehavebiblioteker – ofte flere i samme kommune. Desuden er der ydet tilskud til arrangementer og kompetenceudvikling for personalet ved 41 eksisterende børnehavebiblioteker.

Der er stadig penge tilbage i puljen for 2009, og forventningen er, at der også i 2010 vil være 1,5 mio., som kan søges til etablering af endnu flere børnehavebiblioteker. I løbet af efteråret vil Bibliotek og Medier tage initiativ til at udarbejde børnehavebiblioteksbanner på fod til de enkelte børnehavebiblioteker, der også alle vil få tilsendt en fortællebamse og en stak kort med gode råd om at læse for børn. De enkelte biblioteker får nærmere besked, når materialerne er klar.

På kulturnatten, fredag den 9. oktober, vil det i Bibliotek og Mediers forhal i stueetagen være muligt at besøge et mobilt børnehavebibliotek, som Herlev Bibliotek i de seneste år har udstationeret på skiftende institutioner, der ikke har deres eget, stationære børnehavebibliotek.

Læs mere på www.bibliotekogmedier.dk

Kontakt:

Ann. K. Poulsen / 33 73 33 53 / apo@bibliotekogmedier.dk